

Asia: VN/26048/2021

Lausuntopyyntö liikenteen esteettömyysvisiosta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tampereen kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua esteettömyysvisiosta. Kiitämme myös, että ministeriö on valmistellut esteettömyysvision. Tampereen kaupunki pitää esteettömyysvision ja tavoite-ehdotuksien luonnosta kokonaisuudessaan erittäin onnistuneena. Tampereen lausunto sisältää Tampereen kaupungin vammaisneuvoston ja sen esteettömyystöryhmän nostoja visiosta sekä liikennejärjestelmän suunnittelun ja joukkoliikenne -yksikön täydentäviä huomioita.

Visioon on mielestämme onnistuneesti kiteytetty yksilön olennaiset tarpeet yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti toimivalle liikennejärjestelmälle, mutta visio ei sisällä liikkumisen ajallista ulottuvuutta. Ehdotamme, että visiolauseeseen lisätään loppuun: ”suunnittelemassaan aikataulussa”. Tällöin visio olisi kokonaisuudessaan: ”Kaikki voivat suunnitella ja toteuttaa haluamansa matkan sujuvasti, turvallisesti ja itsenäisesti suunnittelemassaan aikataulussa”.

Esitämme lisättäväksi yhden uuden tavoite-ehdotuksen: ”Lakisääteisten velvoitteiden noudattaminen.” Esteettömyysvisio on osa YK:n vammaisten henkilöiden ihmisoikeussopimuksen (artikla 9), Suomen perustuslain (artikla 6) ja yhdenvertaisuuslain käytännön toteutusta sekä samalla vammaisten henkilöiden syrjinnän ennaltaehkäisyä.

Seuraavassa on esitetty huomioitamme liikennejärjestelmän eri osa-alueiden kehittämistä koskeviin tavoite-ehdotuksiin.

Liikenneinfrastruktuuri, Liikenneinfrastruktuuri on esteetöntä ja palvelee kaikkia kansalaisia

- Tavoite-ehdotuksessa tulee mainita myös lento- ja satamaterminaalit. Pysäkkien, asemien ja terminaalien esteettömyys tarkoittaa myös, että mm. pyörien ja sähköpotkulautojen pysäköintiä valvotaan ja sanktioidaan.

- Kannatamme tavoitetta, että kaikki uusi ja peruskorjattava infrastruktuuri toteutetaan esteettömästi. Eri väylänpitäjien tulkinnat esteettömän infrastruktuurin yksityiskohdista kuitenkin vaihtelevat, ja kuten vision valmistelussakin on todettu, myös eri käyttäjäryhmien tarpeet poikkeavat toisistaan ja ovat osin keskenään ristiriidassa. Esteettömän ympäristön suunnitteluun on käytettävissä kohtalaisen vanhoja, lähinnä SuRaKu-hankkeessa tuotettuja ohjeistuksia, joihin viitataan myös Väyläviraston vuonna 2022 julkaisemassa jalankulun suunnitteluohjeessa (Väyläviraston ohjeita 34/2022). Esitämme, että vision jatkotyönä tulisi päivittää valtakunnalliset esteettömän ympäristön suunnitteluohjeet ja esteettömäksi katsottavat ratkaisut sekä linjata onko tarpeen tavoitella esteettömydeltään eritasoisia ympäristöjä.
- Tilaajien osaaminen on nostettu liikennepalveluiden hankinnan osalta omaksi tavoite-ehdotukseksi. Myös infrastruktuurin suunnittelun ja rakentamisen tilaajaosaaminen tulisi tunnistaa esteettömän infrastruktuurin toteutumisen näkökulmasta tärkeäksi kehityskohteeksi. Yksiselitteiset suunnitteluohjeet ja siihen liittyvä koulutus tukisivat tilaajaosaamisen kehittymistä.

Liikenneinfrastruktuuri, Infran hoidolla ja kunnossapidolla varmistetaan esteettömyys ja turvallisuus vuodenaajoista riippumatta

- Tavoite-ehdotukseen tulisi sisällyttää myös tilapäisiltä liikennejärjestelyiltä edellytettävä esteettömyys, sillä kasvavissa kaupungeissa monenlainen rakentaminen aiheuttaa haittaa kävelijöiden reiteillä. Seuraavassa työvaiheessa suunniteltaviin toimenpiteisiin tulisi sisällyttää kunnille nykyistä paremmat mahdollisuudet puutteellisten tilapäisten liikennejärjestelyjen sanktiointiin.
- Erityisesti hoitoon ja kunnossapitoon liittyen yhteistyötahoksi olisi hyvä tunnistaa myös kiinteistöt ml. julkisten toimijoiden ylläpitämät kiinteistöt. Tavoitteena tulisi olla, että käyttäjälle ei aiheudu haittaa matkaketjun eri osien hoitotason vaihtelusta kunnossapitovastuiden rajapinnoilla.

Liikkumisen palvelut, Joukkoliikenteen palvelut ovat esteettömiä ja tukevat itsenäistä liikkumista

- Esitämme kokonaisuuteen lisäystä esteettömistä saniteettitiloista.
- Katsomme, että vammaisten henkilöiden tulee saada tarvitsemiaan avustajapalveluita terminaaleissa, asemilla ja liikennevälineissä. Lisäksi henkilöllä, jolla on EU:n vammaiskortti A-merkinnällä, on oikeus ottaa oma henkilökohtainen avustajansa mukaan matkalle maksutta.
- Yleishuomiona vammaisilla henkilöillä tulee olla yhdenvertainen mahdollisuus tehdä spontaaneja matkavalintoja samoin kuin ei-vammaisilla henkilöillä. Tällä hetkellä avustajapalveluiden pitkät tilausajat tai istuinpaikkamuutokset eivät mahdollista spontaaniutta.

Liikennevälineet, Toimijoilla on ymmärrystä erityisryhmiin kuuluvien ihmisten tarpeista ja kyky vastata niihin

- Henkilöstöltä edellytettävä osaaminen on tärkeä tavoite. Tavoitteen toteuttaminen edellyttää, että henkilöstö koulutetaan vammaisen henkilön kohtaamisesta, avustamisesta ja opastamisesta.

Odotamme, että esteettömyysvisio toteutuu kansallisella tasolla. Esteettömyysvision loppuraporttiin tulee sisällyttää myös vision toteutumisen seurannan menetelmät ja mahdollisesti seurannassa käytettävät mittarit. Visiota tulee myös päivittää ja kehittää, kun tunnistetaan uusia toimivampia ratkaisuja.

Lisähuomiona toteamme, että lausuntopyyntöön tausta-aineiston olisi perusteltua olla koneluettavassa muodossa, kun PDF-tallennusmuotoa valitaan.

Seimelä Katja
Tampereen kaupunki - Apulaispormestari, yhdyskuntapalvelut,
joukkoliikennepalvelut sekä jätehuoltopalvelut